

vált a kikeresztelkedett zsidók érdekében Magyary-Kossa főispánnál, s egy másolatot Tóth helyettes polgármesterhez is eljuttatott.¹⁰⁹ Június 25-én Ambrózy Gyulán, a kabinetiroda főnökén keresztül Horthyig is eljutott. Fellépéseivel mintegy 200 kikeresztelkedett zsidót mentett meg a deportálástól. Megkísérelte még a bejutást is a téglagyár területére, hogy a zsidók és a kitértek vigaszára legyen, de Finta csendőrei erőszakkal megátolták ebben.¹¹⁰

A püspök tapasztalatait megerősítette Kovács István szegedi egyetemi tanár felesége is, aki azt állította, hogy Horthyék baráti köréhez tartozott. A város zsidóságának kínjain is megaláztatásán elszörnyedve, Kovácsné érintkezésbe lépett Horthynéval, kétségbeesett kísérletet téve az áldozatok sorsának enyhítésére. A szegedi borzalmak számos részletét adta elő a háború után, a népbíróság előtt tett tanúvallomásaiban.¹¹¹

Alighogy deportálták a zsidókat, máris felgyorsult a versenyfutás lakásaik, bútoraik, boltjaik, vállalataik, irodáik birtokáért, amely már gettósításuk után megindult. A lakáskiutalásokban elsőbbséget élveztek a csendőrök és a helyi nyilasok. A legnagyobb gonddal kiválasztott zsidó lakások egyike például Liptay László ezredesnek, az V. csendőrkerület parancsnokának jutott. De számos átlagos polgár, a lakosság gátlástalanabb része is – ilyen vagy olyan mentséget keresve magának – kivette részét a koncból. A keresztény ügyvédek és orvosok különösen fenték a fogukat a zsidók által elhagyott irodákra, rendelőkre, azok berendezési tárgyai-ra.¹¹²

Mihelyt pont került a végleges megoldásra, a városi és megyei hatóságok hozzákezdtek a számvetéshez: az elkobzott zsidó vagyon felleltározásához és a számlák kiegyenlítéséhez. A gettósítás, összegyűjtés és deportálás során felmerült kiadásokat abból a pénzből és értéktárgyakból térítették meg, amelyeket maguktól az áldozatoktól szedtek össze.¹¹³

Szolnok. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei zsidótlanítási hadjárat főlölt báró Urbán Gáspár főispán és Áts Ferenc alispán gyámkodott. Szolnok városában Szabó Ferenc polgármester irányította az akciókat. Szabó 1944. április 25-én, a budapesti hatóságoknak felküldött jelentése szerint a városnak 1950 zsidója volt. Az a lista sorolta fel őket, amelyet a Mandel Sándor vezetett Zsidó Tanács a polgármester felszólítására (9232/1944. I.) április 18-tól készített el. A megye területén élő zsidók összefogdosására vonatkozó tervet azon a szolnoki, május 10-i értekezleten beszélték meg, amelyet Áts hívott össze.¹¹⁴ A város főmérnöke jelölte ki a gettó helyszínét. Május 7-i jelentése szerint a nagyobbik gettót a város harmadik kerületében kellett kialakítani a Csarnok, Horánszky Nándor és Pillingó utcák által bezárt területen. Ide esett a zsinagóga, a zsidó iskola és